

Nieuwsflitsen

Nieuwsflitsen is een periodiek van de heemkundekring Loon op 't Sandt. Verschijnt 6 keer per jaar
Correspondentieadres redactie: Van Grevenbrouckstraat 38, 5175AV Loon op Zand. Tel 06-44416825
email: secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl Jaargang 03. Nr.02

In dit nummer onder andere:

☐ Agenda 2e kwartaal 2010	Pag. 01
☐ Ledenmutaties	Pag. 01
☐ Schenkingen	Pag. 01
☐ Nieuws over de website	Pag. 02
☐ 2012 het jaar van historische buitenplaatsen	Pag. 02-03
☐ Straatweg Breda - Den Bosch: over Loon op Zand of Tilburg?	Pag. 03
☐ Nieuws uit overige nieuwsbrieven	Pag. 03-04
☐ Alles bewaren	Pag. 04
☐ Cursus Brabants Heem en Erfgoed Brabant	pag. 04

Agenda 2e kwartaal 2010

**31 maart diapresentatie door Michel van Iersel over afgebroken panden.
Aanvang 19.30 uur Brasserie de Kiosk**

- 12 april bestuursvergadering
21 april dia-avond in De Venloene (aanvang 19.30 uur)
17 mei bestuursvergadering
26 mei algemene ledenvergadering (Brasserie De Kiosk, aanvang 19.30 uur)
23 juni historische wandeltocht door Loon op Zand
1 juli Nieuwsflitsen nr. 03

Ledenmutaties 2e kwartaal 2010

Beëindiging lidmaatschap in de genoemde periode:
M.van den Hoven - H.Brabers

Als nieuwe leden mogen wij verwelkomen:

De heer S. van Bergen - Mw. M. Verstappen-den Otter- De heer W. van Ravesteijn

Bovendien hebben weer twee leden gemeld de informatie voortaan per e-mail te willen ontvangen.
Wie volgt? U kunt uw mailadres melden bij de ledenadministratie j.essens@home.nl of bij het secretariaat.

Schenkingen 2e kwartaal 2010

Uitnodiging en liturgieboek bij het 60 jarig huwelijk van Jo en Zeger van der Velden. Van 3 leden 900 bidprentjes, 5 boeken, een serie preken die in de kapel van serviceflat Molenwijck werden gehouden, een aantal convocaties voor activiteiten in de serviceflat, een aantal devotieprentjes, 500 vensterenveloppen, een kerststal ongeveer 1925, ruim 1000 negatieven van foto's en ca. 500 dia's van Loon op Zand en aanverwante onderwerpen omstreeks 1978,(kerk, kasteel, koningschieten, opgravingen in de kerk enz).Geluidsbanden van interviews met Huub Prins en Emile van Beers over het begin van de heemkundekring gemaakt bij het 10-jarig bestaan van de heemkundekring, 2 geluidsbanden met voordrachten van Jan van Beers uit 1985, diaserie met bijbehorende geluidsband van "Een kerk in Loon" gemaakt bij gelegenheid van het gereedkomen van de restauratie van de kerk in 1979, wandbord van het 40 jarig jubileum (1913-1953) van de Nederlandse Katholieke Bond van Werkmeesters en ander toezichthoudend personeel, een aantal (50) noevenboekjes en devotieprentjes, boekje over de familie Soeterboek, boek over de geschiedenis van de Duitse Orde in Brabant (Gemert), 3 uitvaartboekjes, Sint Jansklokken van januari tot en met maart 1940, enkele Leiders Gidsen van de Nederlandse Katholieke Jongerenbond (K.A.J.) uit 1946 en 1947, boek bereiding van Vache-zoolleder en Tuigleder (1917), 6 deeltjes moderne Amerikaanse

looiethoden, praktische handleiding over de lederbereiding, helm afkomstig van een Engelse soldaat, koperen granaathuls, beiden gevonden achter looierij Wagemakers, gietijzer naambord "H.J. Wagemakers Lederfabriek", paar stukken schors, grote en kleine tang om de huiden uit de looikuipen te trekken.

De website van de Heemkundekring

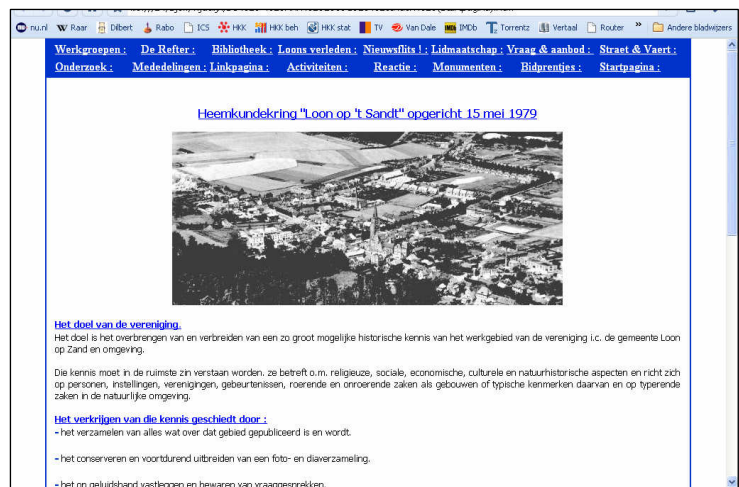
Een bekend plaatje, de introductiepagina van de eerste website van onze heemkundekring: een witte achtergrond, met een in het oog springend blauwe bovenbalk voor het menu en een blauwe omkadering. Vanaf april 2006 een bron van informatie op het internet voor onze leden en andere belangstellenden.

Maar medio 2008 stakte de informatiestroom. De websitebeheerder had andere prioriteiten en de inhoud van de website verouderde dramatisch. Dat was voor het bestuur de aanleiding om de koppen bij elkaar te steken en na te gaan of we de website zelf zouden kunnen gaan beheren.

Het zou meteen een aantal voordelen bieden, zoals actualiteit, onderhoudbaarheid en meer grip op hoe de website er uit zou zien. Een eerste inventarisatie bracht aan het licht, dat het toch wel lastig zou worden de bestaande pagina's zodanig aan te passen, dat ze aan de gestelde criteria zouden voldoen.

Daarom zijn er enkele eisen en wensen voor de website opgesteld:

- Keuze van een rustiger en beter leesbaar lettertype op een neutrale, niet overheersende achtergrond;
- Blijvende zichtbaarheid van de naam van de Heemkundekring op elke pagina;
- Een steeds zichtbaar en dus bereikbaar menu;
- Gemakkelijk in onderhoud en daardoor ook snel te actualiseren.

Dit heeft geresulteerd in een nieuwe website, in eigen beheer, die vanaf begin dit jaar te zien is. De kleuren vallen op en natuurlijk ook de balk met het logo en de naam, maar ook de knoppen aan de linkerkant die de hoofdgroepen aangeven. Door erop te klikken worden knoppen voor de onderwerpen zichtbaar.

In eerste instantie zijn de bestaande pagina's, voor zover nog actueel, gekopieerd en nu wordt de inhoud geleidelijk verder aangepast.

Als we terugkijken naar de periode vanaf 1 januari, dan zijn inmiddels meer dan 2200 pagina's bekeken en dat deze bezoekers uiteraard uit Nederland, maar ook uit België, Ierland, Frankrijk, Duitsland, Polen, Rusland, Australië en de Verenigde Staten komen.

Het bestuur nodigt u uit de website te bezoeken en eventuele suggesties aan te dragen. Het adres is nog steeds hetzelfde als voorheen: <http://www.heemkundekringloonoptsandt.nl>

2012 Jaar van de Historische Buitenplaatsen

Wat vindt u van het idee dat 2012 uitgeroepen wordt als themajaar voor Historische Buitenplaatsen?

Vraag één op de tien Nederlanders wat een buitenplaats is en misschien geeft een persoon het juiste antwoord. Hoe komt het dat dit fenomeen, dat overigens onderdeel uitmaakt van de Canon van de Nederlandse Geschiedenis, bij het grote publiek zo onbekend is? Wat is trouwens een buitenplaats? Is dat een kasteel, een landgoed, iets waar rijke mensen wonen? Het wordt hoog tijd dat dit bijzondere cultuurhistorische erfgoed in een komend themajaar de volle aandacht krijgt. Daarnaast zijn veel buitenplaatsen, meestal vanwege deze relatieve

onbekendheid, maar ook door ondeskundige herinrichting, verstedelijking en ambtelijke onkunde vogelvrij verklaard. Kunsthistoricus René W.Chr. Dessing heeft het initiatief genomen om te onderzoeken of 2012 het Jaar van de Historische Buitenplaats kan worden. Daartoe organiseerde hij onlangs op Kasteel Groeneveld een brainstormmiddag om te kijken of er voldoende draagvlak voor dit idee is. Aan deze bijeenkomst namen ruim veertig organisaties met circa vijftig vertegenwoordigers deel. Vrij snel bleek dat er vanuit alle geledingen ruim voldoende draagvlak is. Naar aanleiding van de middag op Groeneveld is een werkgroep opgericht, die bestaat uit vertegenwoordigers van musea, particuliere buitenplaatsen, natuurorganisaties, overheden en wetenschappers. Deze werkgroep gaat van start om doelstellingen gaan formuleren, activiteiten gaan bedenken en voldoende draagvlak gaan creëren.

Dat voor het jaar 2012 is gekozen komt omdat er in dat jaar veel valt te herdenken en te vieren. Zo bestaat De Beemster 400 jaar. Deze polder werd in 1612 droog bemalen en destijds sierden weldra 50 buitenplaatsen dit gebied. Een voorbeeld daarvan resteert nog. Veertig jaar geleden (1972), luidden in Delft veel particuliere buitenplaatsbezitters de noodklok met een expositie 'Nederlandse Buitenplaatsen bedreigd?'. Deze tentoonstelling heeft toen veel in werking gezet voor het behoud en instandhouding van historische buitenplaatsen. Ook de historische vereniging Niftarlake (Vechtstreek) bestaat in 2012 honderd jaar. Tegenwoordig staan langs de Vecht nog circa 70 historische buitenplaatsen.

Wat behelst een buitenplaats?

De beschermde complex historische buitenplaats omvat niet alleen de gebouwen (veelal aangeduid als rode monumenten), maar tevens een tuin en/of park, grachten, vijvers, lanen en bos (groene monumenten). Dit samen vormt een harmonieus ensemble en zijn in het historische ontwerp als een onlosmakelijk geheel bedoeld. Veel gefortuneerde Amsterdamse (VOC)kooplieden zetten 400 jaar geleden de trend. Tussen 1600 en 1900 ontstonden er in ons land zo'n zes- tot zeventienduizend buitenplaatsen. Van het oorspronkelijk aantal nog in originele staat verkerende historische buitenplaatsen resten ons nog maar 600 ensembles. Hiervan wordt de helft bewoond door particulieren en zijn de andere complexen in handen van onder meer Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, overheden, bedrijven, kloosters en zorginstellingen.

Straatweg Breda - Den Bosch: over Loon op Zand of Tilburg? (Jan van Iersel)

Goede straatwegen zijn van groot belang voor de economie van een stad die niet aan een rivier ligt, zoals Tilburg. Onder de regering van koning Lodewijk Napoleon (1806-1810) viel het besluit tot het bestraten van de weg tussen de steden Breda en 's Hertogenbosch. Die zou echter niet door Tilburg lopen, maar door Dongen en Loon op Zand, een nagenoeg rechte weg die in grote lijnen het tracé volgde van de eeuwenoude heerbaan, een korte en snelle 'Napoleonsweg', wat uit militair oogpunt ideaal werd geacht. De val van Napoleon verhinderde de uitvoering van dit plan. Na de Franse tijd raakte het Tilburgse stadsbestuur doordrongen van de noodzaak van verharde wegen naar nabije steden en havenplaatsen. Tilburgse fabrikanten klaagden over de slechte verkeerssituatie bij Loon op Zand, waar de weg dwars door de rulle Loonse duinen liep, een traject dat berucht was vanwege de zandverstuivingen. Voor het handelsverkeer met de Waalwijkse haven vormde dit een groot obstakel. Koning Willem I speelde een sleutelrol bij dit wegenproject. Hij was voorstander van een rechte weg over Loon op Zand. Aan de Tilburgse klachten kon tegemoetgekomen worden door die stad en Waalwijk via 'zijwegen' in Loon op Zand aan te sluiten op de nieuwe straatweg. Zo ontstond een discussie over de tracékeuze: over Loon op Zand of Tilburg? Tussen betrokken gemeenten, de provincie en het rijk ontbrandde een jaren durende bestuurlijke strijd. Uiteindelijk trok Tilburg aan het langste eind, maar daar moest wel diep voor in de buidel worden getast.

Nieuws uit overige nieuwsbrieven (Erfgoed Nederland)

- Monumentenorganisaties bundelen krachten

Tien grote particuliere monumentenorganisaties in Nederland gaan de krachten bundelen in een nieuwe vereniging. De Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) komt op voor de landelijke belangen van gebouwde, archeologische, groene en mobiele monumenten. Monumenten staan steeds meer in de belangstelling van burgers en gemeentebesturen. Het gaat om identiteit en het gaat om het belang voor nieuwe functies in monumenten en als motor voor de economie en toerisme.

Oprichters van de nieuwe vereniging zijn de [NV Stadsherstel Amsterdam](#), de [Vereniging Hendrick de Keyser](#), Erfgoedvereniging [Heemschut](#) en [BOEi](#), de landelijke maatschappij voor behoud en ontwikkeling van industrieel erfgoed. Tot de eerste leden behoren daarnaast de [Stichting Oude Groninger Kerken](#), [Geldersch Landschap-Geldersche Kasteelen](#), [Vereniging de Hollandsche molen](#), [CIO-K](#) (de samenwerkende kerkgenootschappen), de [Nederlandse Kastelenstichting](#) en de [Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen](#).

'Samenwerking is hard nodig omdat wet- en regelgeving steeds complexer wordt en een gezamenlijke lobby, met name in Den Haag, nu eenmaal beter werkt', aldus Peter Breukink, de eerste voorzitter van de FIM. De laatste

jaren was de belangenbehartiging voor monumenten bijna afwezig of onzichtbaar, zoals bij de afschaffing van de vrijstelling Vennootschapsbelasting in 2008. De nieuwe federatie rekent het professionele- en vrijwilligersveld tot haar achterban. De komende maanden trekt de FIM verder 'het veld' in om deze achterban te mobiliseren. Uiteindelijk zal ook een lobbyist aangesteld worden om pro-actief het belang van de monumentenzorg, vaak drager voor toerisme of nieuwe economische ontwikkelingen zoals 'de creatieve industrie', te behartigen.

- Gemeentes Brabant ontwikkelen digitale Erfgoedkaarten

De Kempengemeenten en de A2-gemeenten gaan tegelijkertijd de rijke geschiedenis van de regio in kaart brengen. Bestuurders van de negen gemeenten hebben op 8 juli 2009 opdracht gegeven voor de ontwikkeling van digitale erfgoedkaarten. In juli 2009 startte de ontwikkeling van de kaarten, de oplevering is medio 2010. De realisatie van de erfgoedkaarten is een primeur voor Noord-Brabant.

- Gemeente Eersel: digitale welstandsnota

Sinds kort is de welstandsnota van de gemeente Eersel volledig digitaal beschikbaar. Als één van de eerste gemeenten van Nederland is de nota op een zeer toegankelijke manier te benaderen. Door op de website een adres in te geven of door vrij te zoeken op de kaart zijn alle welstandscriteria eenvoudig te vinden. Aan elk adres zit een unieke link gekoppeld waardoor alle beoordelingsaspecten van de beschikbare digitale bestemmingsplannen snel zichtbaar en compleet zijn!

Alles bewaren?

Een heemkundekringlid mailde ons naar aanleiding van de lijst van schenkingen die voorgelezen werd op de jaarvergadering:

Het bestuur van de heemkundekring klaagt over het gebrek aan ruimte. Daar heb ik begrip voor, maar ik zou ook de keerzijde van de medaille willen belichten. Hebben we als heemkundekring niet veel te veel spullen verzameld? Het bestuur zou eigenlijk eens helder moeten omschrijven wat je als heemkundekring wel en wat je niet als schenking wilt aannemen. Bijvoorbeeld:

- wel uniek archiefmateriaal, maar alleen als het redelijk geordend is. Boeken en tijdschriften zijn bijna nooit uniek, maar als er een goede relatie met Loon op Zand is, zijn ze natuurlijk nuttig in de bibliotheek.
- objecten, maar alleen als die redelijk zeldzaam zijn (in absolute zin), of als ze een duidelijke link met Loon op Zand (kerkdorp of gemeente) hebben en als duidelijk is dat zij niet beter elders onder dak zijn.
- persoonlijke bezittingen van Loonse mensen alleen als er een goed verhaal (op papier) bij zit en als ze aan bovenstaande criteria voldoen. Dus niet elk kerkboek dat als huwelijksgeschenk werd gekregen. De emotionele waarde van zulke dingen is vaak erg groot, maar uitsluitend voor de direct betrokkenen, niet voor derden. Daar kun je als heemkundekring dus vaak helemaal niks mee.

Nou weet ik ook wel, dat veel schenkers er naar eer en geweten van overtuigd zijn dat hun schenking heel belangrijk is, maar als in een vergadering de lijst wordt voorgelezen, heb ik toch vaak de indruk dat er weer een zolder of kast is uitgeruimd en de schenker de heemkundekring ziet als een soort La Poubelle. "Het is te (emotioneel) waardevol om weg te gooien, dus geven we het maar aan de heemkundekring en die bewaart het voor eeuwig." Dat werkt dus niet. Ik denk dat je bij elke schenking moet kijken of het bruikbaar is en je zo nodig "nee bedankt" moet zeggen. Er lijken mij dan nog twee opties. Of je neemt iets niet aan, of de schenker accepteert dat de heemkundekring iets wel aanneemt, maar het vervolgens ruilt, verkoopt of er anderszins weer afscheid van neemt. Het kan dan voor de heemkundekring nog steeds een gift met waarde zijn, maar niet om zelf te bewaren.

Lid van de heemkundekring "Loon op 't Sandt" (naam bij het bestuur bekend)

Cursus georganiseerd door Brabants Heem en Erfgoed Brabant

Brabants Heem en Erfgoed Brabant hebben besloten om de tweejaarlijkse cyclus van een studiemiddag 'Naamkunde' om te zetten in een jaarlijks gebeuren. Tot nu organiseerden ze samen met het Meertens Instituut om het andere jaar een bijeenkomst. Het tussenliggende jaar bieden Erfgoed Brabant en Brabants Heem voortaan een meer specifiek op Brabant gerichte middag aan.

De bijeenkomst vindt plaats in de Citadel in Den Bosch (BHIC) op vrijdagmiddag 9 april 2010. U kunt zich inschrijven bij Erfgoed Brabant, tel. 073-615 62 62. Bezoek voor het dagprogramma de website van Brabants Heem (www.brabantsheem.nl)